

सुंदर कांड निर्णय
(हनूमत्प्रतियानम)
अथ सप्तमोऽध्यायः

ॐ । रामाय शाश्वतसुविभुतषड्गुणाय सर्वेश्वराय सुखसारमहार्णवाय ।
नन्वा लिलं घयिषुरर्णवमुं पपात निष्पीड्य तं गिरिवरं पवनस्य सूनूः ॥ १.१ ॥

चुष्कोत्त वारिधिरनुप्रययौ च शीघ्रं यादोगणैः सह तदीयबलाभिकृष्टः ।
वृक्षाश्च पर्वतगताः पवनेन पूर्वं क्षिप्तोर्णवे गिरिरुदागमदस्य हेतोः ॥ १.२ ॥

स्यालो हरस्य गिरिपक्षविनाशकाले क्षिप्तोर्णवे स मरुतोर्वरितात्पक्षः ।
हैमो गिरिः पवनजस्य तु विश्रमार्थमुद्भ्रिय वारिधिमवर्द्धदनेकसानुः ॥ १.३ ॥

नैवात्र विश्रमणमैच्छत निः श्रमोऽसौ निः सीमपौरुषगुणस्य कुतः श्रमोऽस्य ।
आस्त्रिष्य पर्वतवरं स ददर्श गच्छन देवैस्तु नागजननीं प्रहितां वरेण ॥ १.४ ॥

जिज्ञासुभिर्निजबलं तव भ्रममेतु यद्यत त्रिमिच्छसि तदित्यमरोदितायाः ।
आस्यं प्रविश्य सपदि प्रविनिः सृतोऽस्माद देवाननन्दयदुत श्वतमेषु रक्षन ॥ १.५ ॥
॥

दृष्ट्वा सुरप्रणयितां बलमस्य चोग्रं देवाः प्रतुष्टुवुरमुं सुमनोभिवृष्ट्या ।
तैरादृतः पुनरसौ वियतैव गच्छन चायाग्रहं प्रतिददर्श च सिं हिकाथ्यम ॥ १.६ ॥
॥

लं कावनाय सकलस्य च निग्रहेहस्याः सामर्थ्यप्रतिहतं प्रददौ विधाता ।
चायामबाष्पिपदसौ पवनाञ्जस्य सोहस्याः शरीरमनुविश्य विभेद चाहशु ॥ १.१
॥

निस्स्रीममाअबलमित्यनुदर्शयानो हत्त्रैव तामपि विधातृवराभिगुप्ताम ।
लम्बे स लम्बशिखरे निपपात लं काप्रकाररूपकगिरावथ संचूकोच ॥ १.८ ॥

भूत्वा विलालसमितो निशि तां पुरीं च प्राक्ष्यान ददर्श निजरूपवतीं स लं
काम ।
रुद्रोहनयाहश्चथ विजित्य च तां स्वमुष्टिपिष्टां तयाहनुमत एव विवेश लं काम ॥
१.९ ॥

मार्गमाणो बहिश्चान्तः सोहशोकवनिकतले ।
ददर्श शिं शपावृक्षमूलस्थितरमाकृतिम् ॥ १.१० ॥

नरलोकविडम्बस्य जानन रामस्य हृदगतम् ।
तस्य चेष्टानुसारेण कृत्वा चेष्टाश्च सं विदः ।
तादृक्चेष्टासमेताया अं गुलीयमदात ततः ॥ १.११ ॥

सीताया यानि चैवाहसन्नकृतेस्तानि सर्वशः ।
भूषणानि द्विधा भूत्वा तान्येवाहसं सुथैव च ॥ १.१२ ॥

अथ चूलामणिं दिव्यं दातुं रामाय सा ददौ ।
यद्यप्येतन्न पश्यन्ति निशाचरगणास्तु ते ।

दुलोकचारिणः सर्वं पश्यन्त्युषय एव च ॥ १.१७ ॥

तेषां विडम्बनायैव दैत्यानां वचनाय च ।
पश्यातां कलिमुख्यानां विडम्बोहयं कृतो भवेत ॥ १.१४ ॥

कृत्वा कार्यमिदं सर्वं विशं कः पवनाञ्जः ।
आत्माविष्करणे चित्तं चक्रे मतिमतां वरः ॥ १.१५ ॥

अथ वनमथिलं तद रावणस्याबलुप्य क्षितिरुहमिममेकं वर्जयित्वाहशु वीरः ।
रजनिचरविनाशं कां क्षमाणोहतिबेलं मुहुरतिरवनादी तौरणं चाहरुरोह ॥
१.१६ ॥

अथाशृणोद दशाननः कपीन्द्रचेष्टितं परम ।
दिदेश किं करान बहून् कपिर्निगृह्यतामिति ॥ १.१७ ॥

समस्तशो विमृत्यवो वराह्वरस्य किं कराः ।
समासदन महाबलम सुरान्तरानोहं गजम ॥ १.१८ ॥

अशीतिकोटीयूथपं पुरस्सराष्टकायुतम ।
अनेकहेतिसं कुलं कपीन्द्रमावृणोद बलम ॥ १.१९ ॥

समावृतस्तथाहयुधैः स ताडितश्च तैर्भृशम ।
चकार तान समस्तशस्तलप्रहारचूर्णितान ॥ १.२० ॥

পুনশ্চ মন্নিপুত্রকান স রাবণপ্রচোদিতান |
মমর্দ সপ্ত পর্বতপ্রভান বরাভিরক্ষিতান || ৭.২১ ||

বলাগ্রগামিনস্তথা সশর্ববাক্লুগর্বিতান |
নিহত্য সর্বরক্ষসাং তৃতীয়ভাগমক্ষিণোত || ৭.২২ ||

লিহনৌপমং হরৈর্বলং নিশম্য রাক্ষসাধিপঃ |
কুমারমক্ষমাঅনঃ সমং সুতং ন্যয়োজয়ত || ৭.২৩ ||

স সর্বলোকসাক্ষিণঃ সুতং শরৈর্ববর্ষ হ |
শিতৈর্বরাম্নমন্নিতৈর্ন চৈনমভ্যচালয়ত || ৭.২৪ ||

স মণ্ডমধ্যকাসুতং সমীক্ষ্য রাবণোপমম |
তৃতীয় এষ চাং শকো বলস্য হীত্যচিন্তয়ত || ৭.২৫ ||

নিধার্য এব রাবণঃ স রাঘবস্য নান্যথা |
য়দীন্দ্রজিহ্ময়া হতো ন চাস্য শক্তিরীক্ষ্যতে || ৭.২৬ ||

অতস্তয়োঃ সমো ময়া তৃতীয় এষ হন্যতে |
বিচার্য চৈবমাশু তং পদোঃ প্রগৃহ্য পুপ্লুবে || ৭.২৭ ||

স চক্রবদ ভ্রমাতুরং বিধায় রাবণাঅজম |
অপোথয়দ ধরাতলে ক্ষণেন মারুতী তনুঃ || ৭.২৮ ||

বিচূর্ণিতে ধরাতলে নিজে সুতে স রাবণঃ |
নিশম্য শোকতাপিতস্তদগ্রজং সমাদিশত || ৭.২৯ ||

অথেন্দ্রজিন্মহাশরৈর্বরাস্ত্রসম্প্রয়োজিতৈঃ |
ততক্ষ বানরোত্তমং ন চাশকদ বিচালনে || ৭.৩০ ||

অথাস্ত্রমুত্তমং বিধেয়ুয়োজ সর্বদুষ্টহম |
স তেন তাড়িতো হরিব্যচিন্তয়ন্নিরাকুলঃ || ৭.৩১ ||

ময়া বরা বিলং ঘিতা হ্যনেকশঃ স্বয়ম্ভুবঃ |
স মাননীয় এব মে ততোহত্র মানয়াম্যহম || ৭.৩২ ||

ইমে চ কুরুরত্র কিং প্রহৃষ্টরক্ষসাং গণাঃ |
ইতীহ লক্ষ্যমেব মে স রাবণশ্চ দৃশ্যতে || ৭.৩৩ ||

ইদং সমীক্ষ্য বদ্ধবত স্থিতং কপীন্দ্রমাশু তে |
ববন্ধুরন্যপাশকৈর্জগাম চাস্ত্রমস্য তত || ৭.৩৪ ||

অথ প্রগৃহ্য তং কপিং সমীপমানয়ং শ্চ তে |
নিশাচরেশ্বরস্য তং স পৃষ্টবাং শ্চ রাবণঃ || ৭.৩৫ ||

কপে কুতোহসি কস্য বা কিমর্থমীদৃশং কৃতম |
ইতীরিতঃ স চাবদত প্রণম্য রামমীশ্বরম || ৭.৩৬ ||

অবৈহি দূতমাগতং দুরন্তবিক্রমস্য মাম |
রঘুত্তমস্য মারুতিং কুলক্ষয়ে তবেশ্বরম || ৭.৩৭ ||

ন চেত প্রদাস্যসি ত্বরন রঘুত্তমপ্রিয়াং তদা |
সপুত্রমিত্রবান্ধবো বিনাশমাশু যাস্যসি || ৭.৩৮ ||

ন রামবাণধারণে ক্ষমাঃ সুরেশ্বরো অপি |
বিরিংশির্ষপূর্বকাঃ কিমু ত্বমল্লসারকঃ || ৭.৩৯ ||

প্রকোপিতস্য তস্য কঃ পুরস্থিতৌ ক্ষমো ভবেত |
সুরাসুরোরগাদিকে জগত্যচিন্ত্যকর্মণঃ || ৭.৪০ ||

ইতীরিতে বধোদ্যতং ন্যবারয়দ বিভীষণঃ |
স পুচ্ছদাহকর্মণি ন্যয়োজয়ন্নিশাচরান || ৭.৪১ ||

অথাস্য বন্দ্রসংচয়ৈঃ পিধায় পুচ্ছমগ্নয়ে |
দদুর্দদাহ নাস্য তন্মরুৎসখো হুতাশনঃ || ৭.৪২ ||

মমর্ষ সর্বচেষ্টিতং স রক্ষসাং নিরাময়ঃ |
বলোদ্ধতশ্চ কৌতুকাত প্রদঙ্ঘুমেব তাং পুরীম || ৭.৪৩ ||

দদাহ চাখিলং পুরং স্বপুচ্ছগেন বহিনা |
কৃতিস্তু বিশ্বকর্মণোহপ্যদহ্যতাস্য তেজসা || ৭.৪৪ ||

सुवर्णरत्नकारितां स राक्षसोत्तमैः सह ।
प्रदह्य सर्वशः पुरीं मुदाह्रितो जगर्ज च ॥ १.४५ ॥

स रावणं सपुत्रकं तृणोपमं विधाय च ।
तयोः प्रपश्यतोः पुरं विधाय भस्मसाद ययौ ॥ १.४६ ॥

बिलं घ्य चार्णवः पुनः स्वजातिभिः प्रपूजितः ।
प्रभङ्ग्य बानरेशितुर्मधु प्रभुः समेयिवान ॥ १.४७ ॥

रामं सुरेश्वरमगण्यगुणाभिरामं सम्प्राप्य सर्वकपिवीरवरैः समेतः ।
चूलामणिं पवनजः पदयोर्निधाय सर्वां गकैः प्रणतिमस्य चकार भक्त्या ॥ १.४८ ॥
॥

रामोऽपि नान्यदनुदातुममुष्य योग्यमत्यन्तभक्तिपरमस्य बिलङ्ग्य किञ्चित् ।
स्वात्प्रदानमधिकं पवनाञ्जस्य कुर्वन् समाल्लिषदमुं परमाभितुष्टः ॥ १.४९ ॥

इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचिते
श्रीमहाभारततात्पर्यनिर्णये
श्रीरामचरिते हनूमत्प्रतियानं नाम सप्तमोऽध्यायः